

Prokopyshyn O., Zhydovska N. The formation of the integrated reporting of the company in terms of institutional transformations

The main problems of formation of integrated reporting of the company in terms of institutional change were defined. The relationship of stakeholders in integrated reporting and the benefits of its application were installed. Reasonably the feasibility of applying the model of integrated reporting, which is based on five basic principles and seven content elements. The indicators of the quality of information reflected in integrated reporting were offered. The main underlying criteria and their hierarchy by which to evaluate the effectiveness of an integrated report as a whole were selected.

Key words: integrated reporting, enterprise, elements, principles, model, quality indicators, efficiency.

Прокопышин О., Жидовская Н. Формирование интегрированной отчетности предприятия в условиях институциональных преобразований

Определены основные проблемы формирования интегрированной отчетности предприятия в условиях институциональных преобразований. Установлена взаимосвязь заинтересованных сторон в интегрированной отчетности и преимуществ ее применения. Обоснована целесообразность применения модели интегрированной отчетности, в основе которой лежат пять основных принципов и семь содержательных элементов. Предложены показатели качества информации, которые отражаются в интегрированной отчетности. Выделены основные базовые критерии и их иерархия, по которым следует оценивать эффективность интегрированного отчета в целом.

Ключевые слова: интегрированная отчетность, предприятие, элементы, принципы, модель, показатели качества, эффективность.

УДК339.745

**СУЧАСНИЙ СТАН ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ**

О. Агрес, к. е. н.

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Одним із найскладніших дослідницьких і практичних завдань щодо центральних банків є аналіз сучасного стану грошово-кредитної політики. З одного боку, це пов'язано з відсутністю єдності в теорії фінансів щодо критеріїв та показників оцінки ефективності грошово-кредитної політики, з іншого складно забезпечити її на практиці, що пов'язано з розширенням основних функцій центральних банків та зміщенням пріоритетів цінової стабільності. Найважливішою проблемою є те, що у багатьох центральних банках має місце невідповідність проголошених офіційних пріоритетів (щодо забезпечення цінової стабільності) фактичним (кількісним пом'якшенням з метою забезпечення фінансової стабільності та стимулювання економічного зростання). Провідні країни викорис-

товують гнучкіший підхід до монетарної політики, ніж це дозволяє традиційний мандат цінової стабільності. Крім того, складність чинників, які впливають на ефективність грошово-кредитної політики в умовах глобалізації та світових кризових процесів, знижує регуляторні можливості національних центральних банків у її забезпеченні з огляду на ускладнення зв'язків у каналах монетарного трансмісійного механізму та значний вплив зовнішнього середовища, яке не залежить від центральних банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні й методичні питання аналізу стану та ефективності грошово-кредитної політики знайшли своє відображення в працях О. Беспалова, Т. Ільїна, С. Кузнецова, Л. Примостка [5], М. Савлука, А. Сомика [7; 8], А. Мороза [2]. Значну увагу практичним аспектам оцінки грошово-кредитної політики приділяють самі центральні банки, публікуючи відповідні матеріали власних досліджень у своїх науково-практичних виданнях [6]. Для Національного банку України питання оцінки грошово-кредитної політики є також вельми актуальним у зв'язку з переходом до режиму таргетування інфляції, за якого зростає роль каналу довіри (очікувань) суб'єктів ринку у забезпеченні досягнення намічених цілей, насамперед цінової стабільності. Проте деякі аспекти сучасного стану грошово-кредитної політики НБУ не до кінця вивчені.

Постановка завдання. Основним завданням, яке стояло перед нами, було вивчення особливостей грошово-кредитної політики НБУ на теперішньому етапі.

Виклад основного матеріалу. Банки та інші кредитні організації діють у певному секторі ринку – в системі грошово-кредитних і фінансових відносин. Це визначає предмет їхньої діяльності: гроші, валютні цінності, інші фінансові інструменти.

Стан і рівень розвитку банків досить серйозно впливає на всю суспільно-економічну формацію. Тому, аналізуючи діяльність банківської системи, можна зрозуміти ситуацію в державі, а також дійти правильних висновків про роль Національного банку України у виконанні своєї основної функції – забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Грошово-кредитна політика Національного банку України ґрунтується на основних критеріях і макроекономічних показниках загальнодержавної програми економічного і соціального розвитку на певний період. До таких макроекономічних показників належать: обсяг валового внутрішнього продукту, прогнозований рівень інфляції, розмір дефіциту державного бюджету та джерела його покриття, платіжний і торговельний баланси.

У процесі реалізації грошово-кредитної політики НБУ використовує певний інструментарій. Переважно всі інструменти НБУ спрямовані на стабілізацію банківських установ, тому пріоритетними інструментами його грошово-кредитної політики можна вважати відсоткову політику; політику обов'язкових резервів, операції на відкритому ринку, політику рефінансування, курсову політику, які безпосередньо впливають на грошову масу, мають свою мету й регульовальні функції.

Економіка у 2015 р. входить у фазу стагфляції, коли скорочення виробництва та зайнятості відбувається в умовах зростання цін. Різне знецінення гривні на тлі

макроекономічної дестабілізації, а також неефективне здійснення монетарної і комунікаційної політики, відсутність системних заходів Національного банку України із забезпечення фінансової стабільності сформували зростаючі девальваційні очікування і спровокували зниження довіри до банківської системи, що призвело до значного скорочення обсягу депозитів. Вкладення у національній валюті зменшилися на 56,5 млрд грн (на 13,4 %), в іноземній – на 11,4 млрд дол. США (на 36,9 %).

У квітні-травні 2015 р. спостерігалось суттєве обмеження поведінкової складової у валютно-курсовій динаміці, що супроводжувалося поступовим укріпленням гривні. З'явилися ознаки поступового відновлення довіри населення до банківської системи. У квітні 2015 р. обсяг депозитів фізичних осіб у національній валюті збільшився на 4,2 млрд гривень. Водночас суттєво прискорилося споживча інфляція (у квітні – до 60,9 % в річному вимірі). Значним чинником такого прискорення у квітні стало підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги та на природний газ, а також методологічні особливості фіксації такого підвищення Державною службою статистики України [3]. Зауважимо, що під час втілення монетарної політики НБУ наявні інструменти належить застосовувати не у відповідь на поточну інфляцію, а з огляду на її прогнозу динаміку, враховуючи інфляційні очікування населення та бізнесу. Наразі очікується, що після досягнення інфляцією пікових значень вона достатньо суттєво уповільнюватиметься протягом наступних дванадцяти місяців.

У липні-серпні 2015 р. була зафіксована дефляція. Правління Національного банку України вирішило знизити облікову ставку до 22 % річних. Це рішення закріплене у постанові правління Національного банку України від 24 вересня 2015 року № 627 «Про регулювання грошово-кредитного ринку» [4].

Національний банк України продовжує пом'якшення грошово-кредитної політики. Поступовий відхід від політики «дорогих грошей» стає можливим завдяки стійкому зниженню ризиків для цінової стабільності в Україні. Проведення виваженої монетарної та фіскальної політики дало змогу зменшити інфляцію попиту, стабілізувати валютний ринок і знизити інфляційні очікування.

Грошово-кредитна політика у 2014–2015 рр. втілювалася в умовах стрімких змін в економіці України, передусім зумовлених реалізацією макроекономічних дисбалансів, накопичених у попередні роки з огляду на проведення економічної політики, орієнтованої на споживання. Розвиток негативних процесів в економіці посилювався внаслідок зростання суспільно-політичного напруження й втрати частини економічного потенціалу через економічну та воєнну агресію з боку Російської Федерації. Скорочення експорту супроводжувалося відпливом капіталу й падінням інвестиційної привабливості країни в умовах зростаючої невизначеності та високих політико-економічних ризиків (див. табл.).

Як бачимо, основні показники, які характеризують стан грошово-кредитної політики НБУ протягом досліджуваного періоду, зростають. Монетарна база в Україні у 2015 р. зросла на 0,8 %. У Мінекономрозвитку зазначили, що така жорстка монетарна політика разом із жорсткою фінансовою політикою стали стримуваль-

ними факторами зростання цін у грудні та вплинули на уповільнення інфляції до 0,7 % із 2 % у листопаді [1].

Таблиця

Основні показники, що характеризують стан грошово-кредитного ринку
(2013 – 2015 рр.), млн грн*

Показник	01.01.2013 р.	01.01.2014 р.	01.01.2015 р.	01.12.2015 р.
Монетарна база	255283	307139	3331194	336327
Грошова база	773199	908994	956728	988910
Коррахунки	24691	33041	27224	27788
Депозити	567881	668460	672402	681892
Кредити	809339	904874	1015741	1042843
Заборгованість за кредитними сертифікатами Національного банку	334	3126	19594	40333
Заборгованість за кредитами Національного банку, наданими банками та ФГВФО	75098	76122	119144	128187

*За [6].

Відповідно до Основних засад грошово-кредитної політики на 2014 та 2015 рр. Національний банк брав на себе зобов'язання щодо додержання стійких темпів економічного зростання та підтримання економічної політики Кабінету Міністрів України. Це відбувалося через сприяння активізації кредитної підтримки банками реального сектору економіки та зниження відсоткових ставок (у 2014 р.), створення умов для активізації кредитної підтримки банками реального сектору економіки, а також в напрямі сприяння за потреби у виконанні Урядом України окремих зобов'язань в рамках програми «Стенд-бай» (у 2015 р.). Водночас темпи зростання кредитного портфеля банківської системи характеризуються нестабільністю: за 2014 р. кредити банків зросли на 11,8 %, у 2015 р. – на 12,2 %, за 11 міс. 2015 року – на 2,6 % (переважно за рахунок девальваційного чинника).

У нинішніх умовах без кредитної підтримки розвитку національної економіки на інноваційно-інвестиційній основі з боку центрального банку економіка України й надалі розвиватиметься по колу. Без стимулювання Національним банком України відновлення кредитування економіки неможливим буде закладання підґрунтя економічного зростання, фінансової стабільності та ефективності монетарної політики у довгостроковій перспективі.

Висновки. Отже, основним внеском монетарної політики у відновлення економіки має стати нормалізація функціонування грошово-кредитного ринку, зокрема

його валютного сегмента. Макрофінансова стабілізація сприятиме відновленню ефективної монетарної трансмісії та уможливить кредитну підтримку процесів зростання банківською системою у разі пом'якшення монетарної політики надалі. Такий рівень облікової ставки сприятиме формуванню низхідного тренду інфляції й стимулюватиме подальше повернення депозитів у банківську систему. Водночас зниження ризиків для стабільності гривні дає підстави очікувати пом'якшення грошово-кредитної політики в найближчій перспективі.

Дослідивши грошово-кредитну політику НБУ, можна стверджувати, що як на макро-, так і на мікрорівнях основними завданнями індикаторів кредитного й депозитного ринку є: захист інтересів вкладників та інших кредиторів банку; збільшення ефективності здійснюваної політики банку щодо акумулювання грошових коштів та їх розміщення в кредити й інвестиції; підвищення конкурентоспроможності банку; зростання довіри до банків з боку інвесторів, кредиторів та вкладників. Застосування грошово-кредитних індикаторів до депозитного й кредитного ринків дає змогу зберегти ринкові механізми і мотивацію економічних агентів, а саме: допомагає вчасно та оперативно відреагувати на зміни в процесі банківської діяльності, виявляє недоліки управління кредитним і депозитним ринком; сприяє обґрунтованому плануванню й прогнозуванню ліквідності банку; надає комплексну інформацію про обсяги активів та зобов'язань. Тому, враховуючи труднощі економічної ситуації, НБУ проводить грошово-кредитну політику, основним завданням якої є стабілізація грошового та кредитного ринків, підвищення конкурентоспроможності банків та використання їхнього стабілізуючого впливу на реальний сектор економіки.

Основним напрямом подальшого дослідження стане визначення ефективності грошово-кредитної політики НБУ щодо розвитку економіки країни загалом.

Бібліографічний список

1. Монетарна база в Україні за рік зросла на 2,8 мільярда [Електронний ресурс] // Економічна правда. – Режим доступу : www.epravda.com.ua/news/2016/01/14/576543/.
2. Мороз А. М. Національний банк і грошово-кредитна політика [Електронний ресурс] // А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна. – Режим доступу : ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/18/9/.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua/.
4. Постанова Правління Національного банку України «Про схвалення Методичних рекомендацій з питань розроблення банками України програм з метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом» від 30.04.02 № 164 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-02>.
5. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі : монографія / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2002. – 316 с.
6. Сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123614.
7. Сомик А. В. Підходи та проблеми оцінки ефективності грошово-кредитної політики НБУ [Електронний ресурс] / А. В. Сомик. – Режим доступу : www.economy.nauka.com.ua/.
8. Сомик А. В. Ефективність грошово-кредитної політики: чинники, критерії оцінки та рекомендації для Національного банку України / А. В. Сомик, В. В. Плачинда, А. П. Петріна. – К., 2014. – 88 с.

Агрес О. Сучасний стан грошово-кредитної політики Національного банку України

Здійснено аналіз сучасного стану грошово-кредитної політики НБУ. Виділено основні критерії і макроекономічні показники загальнодержавної програми економічного і соціального розвитку, на яких ґрунтується грошово-кредитна політика НБУ. Згруповано інструментарій стабілізації банківських установ. Відзначено закріплення позитивних тенденцій на грошово-кредитному ринку. Виявлено, що без стимулювання Національним банком України відновлення кредитування економіки неможливим буде закладення засад економічного зростання, фінансової стабільності та ефективності монетарної політики у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: національний банк, грошова база, депозит, кредит, грошово-кредитна політика.

Agres O. Modern state of monetary policy of National bank of Ukraine

The analysis of the modern state of monetary policy of NB of Ukraine is carried out in the article. Basic criteria and macroeconomic indexes of the national program of economic and social development are distinguished on that the monetary policy of NB of Ukraine is founded. The tool of stabilizing of bank institutions is grouped. Fixing of positive tendencies is marked at the money-and-credit market. It is educed that without stimulation of proceeding in crediting of economy the National bank impossible will be a book-mark of principles of the economy growing, financial stability and efficiency of monetary politics in a long-term prospect.

Key words: national bank, monetary base, deposit, credit, monetary policy.

Агрес О. Современное состояние денежно-кредитной политики НБУ

Осуществлен анализ современного состояния денежно-кредитной политики НБУ. Выделены основные критерии и макроекономические показатели общегосударственной программы экономического и социального развития, на которых базируется денежно-кредитная политика НБУ. Сгруппирован инструментарий стабилизации банковских учреждений. Отмечено закрепление позитивных тенденций на денежно-кредитном рынке. Виявлено, что без стимулирования Национальным банком Украины возобновления кредитования экономики невозможной будет закладка принципов экономического роста, финансовой стабильности и эффективности монетарной политики в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: национальный банк, денежная база, депозит, кредит, денежно-кредитная политика.